

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINA

Redacția: 0

Data: 20.09.2017

Pag. 1/13

FACULTATEA FARMACIE

PROGRAMUL DE STUDII 0916.1. FARMACIE

Catedra Management și Psihologie

APROBATĂ

la ședința Comisiei de asigurare a calității și
evaluării curriculare facultatea de Medicină 1

Proces verbal Nr.2 din 21.12.2017

Președinte conf. universitar. dr.șt. farm.

Livia Uncu _____

APROBATĂ

la ședința Consiliului Facultății de Farmacie
Proces verbal Nr. 2 din 22.12.2017

Decanul Facultății conf.univ., dr.șt., farm,

Nicolae Ciobanu _____

APROBATĂ

la ședința Management și Psihologie

Proces verbal Nr. 1 din 04.09.2017

Șef catedră, dr. șt. med., prof. univ.,

Constantin Ețco _____

CURRICULUM

DISCIPLINA PSIHOLOGIA MEDICALĂ

Studii integrate

Tipul cursului: **Disciplină obligatorie**

Chișinău, 2017

I. PRELIMINARII

- **Prezentarea generală a disciplinei: locul și rolul disciplinei în formarea competențelor specifice ale programului de formare profesională / specialității**

Cursul *Psihologia medicală* este reprezentat printr-un șir de teme scopul cărora este să ofere cunoștințe studenților despre psihologia actului medical, psihologia relației Medic-Pacient-Farmacist, la fel și elemente de psihologie a pacientului.

Necesitatea și utilitatea cursului *Psihologie medicală* pentru studenții-medici, se datorează faptului că, medicul zilelor noastre se confruntă frecvent cu probleme de ordin psihologic, psihosomatic și social. Aceste probleme afectează modul actual de viață și de lucru, care uneori nu avantajează echilibrul emoțional optim prin care farmacistul și-ar onora obligațiunile în activitatea sa.

Ca soluție, la noile cerințe față de formarea competențelor profesionale ale viitorului specialist, se propune cursul *Psihologia medicală* preconizat și recomandat, pentru toate specialitățile medicale.

Relația cu pacientul presupune în primul rând o comunicare, o interacțiune psiho-emoțională, o rezonanță cu pacientul, iar baza teoretică pentru aceste abilități este dezvoltarea la studenți a unei conduite oportune și relevante în cadrul temelor despre relațiile interpersonale „farmacist-pacient”.

Cursul *Psihologia medicală* are menirea să ajute viitorii farmacisti să cunoască aspectul psihologic al profesiei medicale, precum și să-și dezvolte trăsăturile de personalitate în concordanță cu cerințele profesionale actuale.

- **Misiunea curriculumului (scopul) în formarea profesională**

De a oferi studenților cunoștințe privind conceptele psihologiei medicale, precum și dezvoltarea abilităților de înțelegere a problematicii psihologice a profesiei medicale, care să asigure modelarea și modificarea conduitei subiecților relației F-P, în concordanță cu cerințele sistemului de sănătate în vigoare.

- **Limbile de predare a disciplinei:** română, rusa, engleză
- **Beneficiari:** studenții anului I, sem II. facultatea Farmacie.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINA

Redacția:	0
Data:	20.09.2017
Pag. 3/13	

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei	U.02.O.019		
Denumirea disciplinei	Psihologia medicală		
Responsabil (i) de disciplină	dr. în psihologie, conf. univ. Mariana Cernițanu		
Anul	I	Semestrul/Semestrele	2
Numărul de ore total, inclusiv: 90			
Curs	17	Lucrări practice/ de laborator	-
Seminare	34	Lucrul individual	39
Forma de evaluare	C	Numărul de credite	3

III. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

La finele studierii disciplinei studentul va fi capabil:

Să cunoască:

- fundamentele conceptuale ale psihologiei medicale;
- să descrie parametrii determinanți ai activității personalității;
- domeniile de aplicare practică ale psihologiei în medicină;
- calitățile și însușirile psihice, ce sunt importante pentru profesarea reușită;
- componentele unui act terapeutic reușit;
- principalele tipuri de greșeli mai frecvent întâlnite în cursul instituirii și desfășurării relației farmacist și pacient;
- principalele trăsături de personalitate necesare pentru profesarea cu succes a medicinei.

Să aplice:

- cunoștințele teoretice în practica activității profesionale și sociale;
- principalele tipuri de strategii de comunicare aplicate în cadrul întâlnirii f-p.;
- procedee de stimulare și dezvoltare a gândirii critice și creativității;
- principiul expresivității pentru actul comunicării între farmacist și pacient;
- metodele de cunoaștere psihologică a oamenilor în activitatea profesională și în viața cotidiană;
- perspicacitate și responsabilitate în activitatea de practică medicală.

Să integreze:

- cunoștințele psihologice obținute în contextul viitoarei profesii;
- opiniile în susținerea ideilor noi;
- noi modalități de susținere morală a diferitor tipuri de pacienți;
- decizii optime în acordarea ajutorului pacienților în situații critice;
- abilități de utilizare a metodelor psihologice pentru cunoașterea mai profundă a lumii interne umane;
- cunoștințe și abilități importante din domeniile aplicative, ce au tangență cu psihologia medicală.

IV. CONDIȚIONĂRI ȘI EXIGENȚE PREALABILE

Studentul anului I necesită următoarele:

- cunoașterea limbii de predare;
- competențe confirmate în științe la nivelul liceal (anatomie, psihologie);
- competențe digitale (utilizarea internetului, procesarea documentelor, tabelelor electronice și prezentărilor);
- abilitatea de comunicare, de lucru în echipă, de a juca anumite jocuri de rol determinate de subiectele discutate la seminar;
- calități – toleranță, compasiune, autonomie independență, de a asculta pe celălalt.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINA Redacția: **0**Data: **20.09.2017**Pag. **6/13****V. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR***Cursuri (prelegeri), seminare*

Nr. d/o	TEMA	Numărul de ore		
		Prelegeri	Seminare	Lucru indiv.
1.	Conceptele fundamentale ale Psihologiei în medicină.	-	2	2
2.	Psihologie medicală. Metodele de cercetare în psihologie.	2	2	-
3.	Conceptul de personalitate în psihologia medicală.	-		4
4.	Definirea conceptelor de normalitate și anormalitate în medicină și psihologie.	2	2	2
5.	Elemente de psihologie a sănătății.	2	2	2
6.	Aplicarea strategiilor de coping a stresului în medicină.	-	2	4
7.	Caracteristici generale ale bolii. Clasificarea tulburărilor (ISD – 10; DSM -V).	2	2	-
8	Stări afective condiționate de boală și durere.	-	2	2
9	Tulburări psihosomatice. Aspecte psihologice și recomandări practice.	2	2	2
10	Relația interpersonală dintre medic, pacient și farmacist.	2	4	2
11	Strategii de optimizare a comunicării farmacistului și pacientul.	-	2	2
12	Iatrogenia. Efectul erorilor medicale. Iatrogenia medicamentoasa.	-	2	4
13	Personalitatea farmacistului. Structura și dinamica personalității lui.	-		4
14	Tulburările de personalitate și de comportament ce pot fi achiziționate în activitatea profesională. Depresia. Comportamentul adictiv.	-	2	2
15	Sindromul Burn-out și modalitățile de prevenție a lui. Factorii predispozanți și precipitanți ai sindromului.	-	2	-
16	Psihologia personalității pacientului.	2	2	2
17	Strategii de relaționare cu pacienții dificili	-	2	2
18	Psihoigiena și psihoprofilaxia vieții cotidiene	-		2
19	Aplicații practice ale psihoterapiilor în medicină.	-		1
20	Evaluarea cunoștințelor studenților	1		
Total		17	34	39

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINA

Redacția: 0

Data: 20.09.2017

Pag. 7/13

VI. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Obiective	Unități de conținut
Tema (capitolul) 1. Psihologie medicală. Domeniul de cercetare și concepte fundamentale.	
<ul style="list-style-type: none">• să definească conceptele fundamentale ale psihologiei medicale.• să cunoască metodele de cercetare în psihologia medicală• să demonstreze abilități de analiză și sistematizare a cunoștințelor.• să aplice criteriile de diferențiere a normalității și anormalității.• să integreze în viața cotidiană cunoștințele despre promovarea modului sănătos de viață.	Conceptele fundamentale ale psihologiei în medicină. Metodele de cercetare în psihologie. Conceptul de personalitate în psihologia medicală. Definirea conceptelor de normalitate și anormalitate în medicină și psihologie. Elemente de psihologie a sănătății.
Tema (capitolul) 2. Caracteristici generale ale bolii.	
<ul style="list-style-type: none">• să definească criteriile pr-ale ale bolii somatice, tulburării psihice/bolii somatice• să cunoască clasificările internaționale de bază a tulburărilor somatice și psihice.• să demonstreze abilități de analiză a cauzelor de apariție a tulburărilor.• să aplice cunoștințele dobândite pentru analiza studiilor de caz.• să integreze cunoștințele despre tulburările psihosomatice în domeniul medical.	Caracteristici generale ale bolii. Clasificarea tulburărilor (ISD – 10; DSM -V). Stări afective condiționate de boală și durere. Tulburări psihosomatice. Aspecte psihologice și recomandări practice.
Tema (capitolul) 3. Relația interpersonală dintre medic, pacient și farmacist	
<ul style="list-style-type: none">• să definească rolurile și statutul actorilor actului medical.• să cunoască principalele strategii de optimizare a actului terapeutic și a comunicării eficiente farmacist-pacient.• să demonstreze capacități de analiză și autoanaliză a comportamentului în relația farmacist-pacient.• să aplice cunoștințele dobândite pentru optimizarea complianței terapeutice.• să integreze decizii optime în vederea optimizării actului terapeutic.	Strategii de optimizare a actului terapeutic. Posibilități de optimizare a complianței terapeutice Iatrogenia. Efectul erorilor medicale. Iartogenia medicamentoasă
Tema (capitolul) 4. Personalitatea farmacistului.	
<ul style="list-style-type: none">• Să definească conceptele de personalitate, specialist; la fel poată identifica așteptările medicului și a farmacistului de la pacient.	Structura și dinamica personalității farmacistului. Tulburările de comportament și de

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINA

Redacția: 0

Data: 20.09.2017

Pag. 8/13

Obiective**Unități de conținut**

- să cunoască cauzele și factorii de bază ai sindromului Burn-out și modalitățile de prevenție a lui.
- să demonstreze abilități de analiză a comportamentului uman.
- să aplice metode de cunoaștere psihologică a oamenilor în activitatea profesională și în viața cotidiană.
- să integreze abilități analiză a comportamentului uman în diverse situații pentru cunoașterea mai profundă personalității umane;

personalitate ce pot fi achiziționate în activitatea profesională.
Depresia printre profesioniștii în sănătate.
Comportamentul adictiv.
Sindromul Burn-out și modalitățile de prevenție a lui. Factorii predispozanți și precipitanți ai sindromului.

Tema (capitolul) 5. Psihologia personalității pacientului.

- să definească principalele strategii de relaționare cu pacienții dificili.
- să cunoască principalele tipuri de personalitate ale pacienților.
- să demonstreze abilități de relaționare și comportament cu diferite tipuri de pacienți.
- să integreze cunoștințele despre tehnicile psihoterapeutice și să le aplice în practica medicală.

Strategii de relaționare cu pacienții dificili.
Psihoigiena și psihoprofilaxia vieții cotidiene. Discutarea studiilor de caz.
Aplicații practice ale psihoterapiilor în medicină.
Analiza tehnicilor psihoterapeutice în dependență de tipul problemelor de sănătate al pacienților.

VII. COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE (CS) ȘI TRANSVERSALE (CT)) ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU

COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE) (CS)

CP 1. Identificarea și utilizarea conceptelor, principiilor și teoriilor din psihologia medicală în activități profesionale.

CP 2. Cunoașterea temeinică, înțelegerea și operarea cu cunoștințele teoretice și metodele practice de bază ale psihologiei medicale.

CP 3. Cunoașterea temeinică și aplicarea în practică a cunoștințelor psihologice în relația cu pacientul ținând cont de vârsta și caracterul persoanei, specificul patologiei și experiențele pacientului, în vederea asigurării complianței terapeutice.

CP 4. Posedarea la nivel profesional a principiilor de menținere a sănătății fizice și mintale și elucidarea cauzelor și condițiilor care influențează dinamica dizabilităților somatice și psihice.

CP 5. Aplicarea de principii și metode psihologice speciale pentru elaborarea modelelor unor situații-problemă concrete de comunicare cu pacientul și cu echipa terapeutică.

COMPETENȚE TRANSVERSALE(CT)

CT1. Aplicarea regulilor de muncă riguroasă și eficientă, manifestarea unei atitudini responsabile față de domeniul științific și didactic, pentru valorificarea optimă și creativă a propriului potențial în situații specifice, cu respectarea principiilor și a normelor de etică profesională;

CT2. Asigurarea desfășurării eficiente și implicarea eficace în activitățile organizate în echipă.

CT3. Identificarea oportunităților de formare continuă și valorificarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru propria dezvoltare.

FINALITĂȚI DE STUDIU

La finalizarea studierii unității de curs studentul va fi capabil:

- Să cunoască componentele unui act terapeutic reușit;
- Să cunoască calitățile și comportamentul optimal pentru profesarea cu succes în domeniul farmaceutic.
- Să poată identifica principalele tipuri de greșeli mai frecvent întâlnite în cursul instituirii și desfășurării relației medic-pacient-farmacist;
- Sa formuleze decizii optimale în acordarea ajutorului pacienților în situații critice;
- Să aplice metodele de cunoaștere psihologică a oamenilor în activitatea profesională și în viața cotidiană;
- Să aplice diverse modalități de susținere psihologică și morală a diferitor tipuri de pacienți.

Notă. Finalitățile disciplinei (se deduc din competențele profesionale și valențele formative ale conținutului informațional al disciplinei).

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINA Redacția: **0**Data: **20.09.2017**Pag. **10/13****I. LUCRUL INDIVIDUAL AL STUDENTULUI**

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
1.	Lucrul cu cartea si TIC	Lucrul sistematic in biblioteca și mediateca. Explorarea surselor electronice actuale referitor la tema pusa in discutie	1. Calitatea judecăților formate, gândirea logică, flexibilitatea. 2. Calitatea sistematizării materialului informațional obținut prin activitate proprie.	Pe parcursul semestrului
2.	Referat	Analiza surselor relevante la tema referatului. Analiza, sistematizarea si sinteza informației la tema propusa. Alcătuirea referatului în conformitate cu cerințele in vigoare si prezentarea lui la catedra.	1. Calitatea sistematizării și analizei materialului informațional obținut prin activitate proprie. 2. Concordanța informației cu tema propusă	Pe parcursul semestrului
3.	Analiza studiului de caz	Alegerea și descrierea studiului de caz Analiza cauzelor problemelor aparute in studiul de caz. Prognosticul cazului cercetat. Deducerea rezultatului scontat al cazului.	1. Analiza, sinteza, generalizarea datelor obtinute prin investigare proprie. 2. Formarea unui algoritm de cunoaștere în baza concluziilor obținute.	Pe parcursul semestrului

VIII. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

Metode de predare utilizate

La predarea disciplinei **Psihologia medicală** sunt folosite diferite metode și procedee didactice, orientate spre însușirea eficientă și atingerea obiectivelor procesului didactic. În cadrul lecțiilor teoretice, de rând cu metodele tradiționale (lecție-expunere, lecție-conversație, lecție de sinteză) se folosesc și metode moderne (lecție-dezbatere, lecție-conferință, lecție problematizată). În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup.

Metode de învățare recomandate

- **Observația** - Identificarea elementelor caracteristice unor structuri sau fenomenelor biologice, descrierea acestor elemente sau fenomene.
- **Analiza** - Descompunerea imaginară a întregului în părți componente. Evidențierea elementelor esențiale. Studiarea fiecărui element ca parte componentă a întregului.
- **Analiza schemei/figurii** - Selectarea informației necesare. Recunoașterea în baza cunoștințelor și informației selectate structurile indicate în schemă, desen. Analiza funcțiilor/rolului structurilor recunoscute.
- **Comparația** - Analiza primului obiect/proces dintr-o grupă și determinarea trăsăturilor lui esențiale. Analiza celui de-al doilea obiect/proces și stabilirea particularităților lui esențiale. Compararea obiectelor/proceselor și evidențierea trăsăturilor comune. Compararea obiectelor/proceselor și determinarea deosebirilor. Stabilirea criteriilor de deosebire. Formularea concluziilor.
- **Clasificarea** - Identificarea structurilor/proceselor pe care trebuie clasificate. Determinarea criteriilor în baza cărora trebuie făcută clasificarea. Repartizarea structurilor/proceselor pe grupe după criteriile stabilite.
- **Elaborarea schemei** - Selectarea elementelor, care trebuie să figureze în schemă. Redarea elementelor alese prin diferite simboluri/culori și indicarea relațiilor între ele. Formularea unui titlu adecvat și legenda simbolurilor folosite.
- **Modelarea** – Identificarea și selectarea elementelor necesare pentru modelarea fenomenului. Imaginarea (grafic, schematic) fenomenului studiat. Realizarea fenomenului respectiv folosind modelul elaborat. Formularea concluziilor, deduse din argumente sau constatări.
- **Experimentul** – Formularea unei ipoteze, pornind de la fapte cunoscute, cu privire la procesul/fenomenul studiat. Verificarea ipotezei prin realizarea proceselor/fenomenelor studiate în condiții de laborator. Formularea concluziilor, deduse din argumente sau constatări.

Strategii/tehnologii didactice aplicate (specifice disciplinei);

„Brainstorming”, „Multi-voting”, „Masa rotunda”, „Interviul de grup”, „Studiul de caz”, „Controversa creativa”, „Tehnica focus-grup”, „Portofoliu”, „Lucru in grup”, „Prezentare”.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINA

Redacția:	0
Data:	20.09.2017
Pag. 12/13	

- **Metode de evaluare** (inclusiv cu indicarea modalității de calcul a notei finale).

- ✓ **Curentă:** control frontal sau/și individual prin
 - aplicarea testelor docimologice,
 - analiza studiilor de caz
 - realizarea unor jocuri de rol la subiectele discutate.
 - lucrări de control -2
 - evaluarea lucrului individual (referat)
- ✓ **Finală:** colocviu

Nota finală se va alcătui din nota medie de la 2 lucrări de control și de la lucrul individual (referat) (cota parte -0.5), proba test final (cota parte 0.5), calificativul „atestat”

Nota medie anuală și notele tuturor etapelor de examinare finală (asistate la calculator, testare) - toate vor fi exprimate în numere conform scalei de notare (conform tabelului), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note.

Scala de notare

GRILA NOTELOR INTERMEDIARE (media anuală, notele de la etapele examenului)	Sistemul de Notare național	Echivalent ECTS
1,00-3,00	2	F
3,01-4,99	4	FX
5,00	5	E
5,01-5,50	5,5	
5,51-6,0	6	
6,01-6,50	6,5	D
6,51-7,00	7	
7,01-7,50	7,5	C
7,51-8,00	8	
8,01-8,50	8,5	B
8,51-8,00	9	
9,01-9,50	9,5	A
9,51-10,0	10	

Neprezentarea la examen fără motive întemeiate se înregistrează ca “absent” și se echivalează cu calificativul 0 (zero).

IX. BIBLIOGRAFIE RECOMANDATĂ

A. Obligatorie:

1. Athanasiu A., *Tratat de psihologie medicală*. Editura Oscar Print, București, 1998.
2. Ețco C. și a. *Psihologia medicală. Suport de curs*. Chișinău. Editura Infomedica, 2013.
3. Cucu C. Ioan. *Psihologia medicală*. București, 1979.
4. Cosman D. *Psihologie medicală*. Iași: Polirom, 2010, 462 p.
5. Luban-Pozza. B. *Boli psihosomatice în practica medicală*. Ed. IV, București, 1997.
6. Iamandescu I. B. *Psihologie medicală*. Ed. II, București: Infomedica, 1997.
7. Ionescu. G. *Introducere în psihologia medicală*. București: Editura științifică, 1980.
8. Șahleanu T. *Psihologia profesiei medicale*. Ed. Științifică, 1982.
9. Manea M., Manea T., *Psihologie medicală*. București, 2004.
10. Tudose, Florin, *Fundamente în psihologia medicală. Psihologie clinică și medicală în practica psihologului*, Editura Fundației România de Măine, București, 2003.
11. Mayou R., Sharpe M., Carson A., *Abc of medical psychology* first published in 2003 by BMI books, BMA house, Tavistock Square, London. 2007.
12. Менделевич В. Д. *Клиническая и медицинская психология. Практическое руководство*. Москва, 1998.

B. Suplimentară:

1. Baban A. *Stres și personalitate*. Cluj: Presa Universitară Clujeană, 1998, p. 98-106.
2. Taylor, S. *Health Psychology*. New York: McGraw-Hill, 1991, p. 3-11.
3. David, D. *Psihologie clinică și psihoterapie* Editura Polirom, Iași. 2006.
4. David, D. *Tratat de psihoterapii cognitive și comportamentale*. Editura Polirom, Iași. 2006.
5. Enachescu C. *Tratat de igiena mintală*. Editura a 2-a –Iași: Polirom, 2004.
6. G. Ionescu, *Psihoterapie*. Ed. Științifică, București, 1990, 330 p
7. Iamandescu I. B. *Psihologie medicală. vol. I, Psihologia Sănătății*. Editura Infomedica, București, 2005.
8. Tudose, Florin, *Orizonturile Psihologiei Medicale*. Editura Infomedica, București, 2003.
9. Tudose, Florin, *O abordare modernă a psihologiei medicale*. Editura Infomedica, București, 2000.
10. Tudose, Florin, Tudose, C. *Abordarea pacientului în psihiatrie*. Editura Infomedica, București, 2002.
11. Tudose Florin. *Psihiatrie și Psihopatologie pentru psihologi*. București, 1998.
12. Birch, A., *Psihologia dezvoltării*. Editura Tehnică, București, 2002.
13. Holdevici, I., Neacsu, V. *Consiliere psihologica și psihoterapie în situațiile de criză* Editura Dual Tech, București. 2006.
14. Pesseschian, Nossrat *Psychotherapy of Everyday Life*. Springer-Verlag, Berlin, Heidelberg, 1996.
15. Menninger K., Holzman P. *Theory of psychoanalytic technique*. New York: Basic book, 1973.
16. Stevenson R. *Studying psychology*. New York. 1998.
17. Plante Thomas G. *Contemporary clinical psychology*. Second edition Santa Clara University. 2005.
18. Firestone Robert. *Psychological defenses in everyday life*. New York: Human sciences press. 1989.